

ČESKÁ REPUBLIKA

Česká školní inspekce

Moravskoslezský inspektorát - oblastní pracoviště

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

**Gymnázium s polským jazykem vyučovacím
- Gimnazjum z Polskim Językiem Nauczania,
Český Těšín, Havlíčkova 13**

Havlíčková 13, 737 01 Český Těšín

Identifikátor školy: 600 016 501

Termín konání orientační inspekce: 9. - 14. květen 2002

Čj.	143 121/02-11138
Signatura	on3zv571

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Gymnázium s polským jazykem vyučovacím - Gimnazjum z Polskim Językiem Nauczania, Český Těšín, Havlíčkova 13 (dále jen Gymnázium s PJV) vzniklo v roce 1949 jako státní škola se všeobecně vzdělávacím zaměřením. Tato škola je jedinou střední školou s polským jazykem vyučovacím v České republice. Gymnázium je spádovou školou pro oblast od Jablunkova po Bohumín. Kromě vlastní budovy v Českém Těšíně na ul. Havlíčkova 13 a pronajatých prostorů v budově Základní školy s polským jazykem vyučovacím Český Těšín, Havlíčkova 13, okres Karviná (dále jen PZŠ) má škola odloučené pracoviště v Karviné -Hranicích, ul. Leonovova 1795 - 4 třídy. Od 1. července 2001 je zřizovatelem školy Moravskoslezský kraj. Právní forma Gymnázia s PJV: příspěvková organizace.

Ve školním roce 2001/2002 vzdělává žáky v následujících studijních oborech:

7941K401 Gymnázium (všeobecné) - 4leté, 7941K404 Gymnázium - přírodovědné předměty - 4leté a 7941K601 Gymnázium (všeobecné) - 6leté.

K termínu inspekce studovalo ve škole v 16 třídách celkem 466 žáků. Průměrný počet žáků na třídu je 29 žáků. Kapacita Gymnázia s PJV je aktuálním rozhodnutím o zařazení do sítě škol stanovena na 540 žáků.

Prostorové a materiální podmínky jak v Českém Těšíně, tak i na odloučeném pracovišti v Karviné jsou na velmi dobré úrovni. K dispozici jsou dvě odborné učebny informatiky a výpočetní techniky s připojením na Internet, 3 jazykové učebny, dvě knihovny, jedna tělocvična, odborné učebny fyziky, chemie, biologie apod.

Gymnázium s PJV nemá vlastní školní jídelnu - využívána je jídelna při PZŠ .

HODNOCENÍ PRŮBĚHU A VÝSLEDKŮ VZDĚLÁVÁNÍ

Kvalita vzdělávání v českém jazyce, polském jazyce a matematice byla hodnocena z hlediska plánování a přípravy výuky, personálních, materiálních a psychohygienických podmínek, v nichž výuka probíhala, užitých vyučovacích forem a metod, motivace a hodnocení žáků, interakce a komunikace mezi žáky a učiteli. Posuzováno bylo dodržování učebních plánů a osnov zvoleného vzdělávacího programu a kontrola písemných projevů žáků.

Český jazyk a literatura, polský jazyk a literatura (dále jen ČJ a PJ)

Výuka obou předmětů je plánována a realizována podle platných učebních dokumentů závazných pro víceletá a čtyřletá gymnázia. Časová dotace hodin plně respektuje minimální hodinové dotace stanovené ve schválených učebních dokumentech. Nespornou předností je skutečnost, že veškeré hodiny ČJ jsou děleny (PJ - pouze jedna hodina je dělena). Všichni vyučující mají zpracovány časově tematické plány učiva. Učební osnovy jsou plněny. Předmětové komise ČJ a PJ realizují činnost dle písemně zpracovaného plánu na školní rok, záznamy z jednání jsou pečlivě vedeny. V rámci individuální volby vzdělávacích aktivit škola nabízí v oboru polský jazyk seminář z jazyka polského a literární výchovu. Žáci mají rovněž možnost zapojit se do práce divadelního souboru SZKAPA.

Veškerá výuka ČJ je svěřena pěti a výuka PJ čtyřem vyučujícím; všichni jsou odborně i pedagogicky způsobilí k výuce na gymnáziu. Nikdo z vyučujících češtiny a polštiny není začínajícím pedagogem. Učitelé jsou odborně erudovaní a dostatečně zkušení.

Výuka sledovaných předmětů probíhá jednak v odborné učebně ČJ resp. PJ, jednak v kmenových třídách. Jedna z navštívených hodin byla realizována v učebně výpočetní techniky, žáci pracovali ve dvojicích na PC. Odborné učebny jsou velmi solidně vybaveny;

k dispozici je mimo jiné televize, video, gramofon, zpětný projektor, dostatečný fond jazykových i literárních nahrávek, slovníky a základní odborná literatura. Nesporným kladem je skutečnost, že vyučující moderní didaktickou techniku ve výuce žádoucím způsobem používají, což bylo v řadě navštívených hodin zřetelně patrné. Rovněž didaktická podnětnost kmenových učeben je na velmi dobré úrovni.

Všechny ročníky využívají odpovídající učebnice opatřené schvalovací doložkou MŠMT ČR. Nesporným pozitivem je existence velmi dobře vybavené školní žákovské i učitelské knihovny, a to i na odloučeném pracovišti v Karviné. Psychohygienické zásady jsou respektovány, výuka je vyváženě rozložena a realizuje se zejména v ranních a dopoledních hodinách.

Předložené práce žáků jsou vyučujícími opravovány, prokazatelným způsobem jsou doloženy analýzy vyskytujících se chyb, kontroly provedených oprav jsou realizovány, práce jsou archivovány. V průběhu školního roku píše žáci většinou dvě kontrolní slohové práce, 6 kontrolních diktátů, mluvnické písemné práce apod. Kontrole psaného projevu žáků je ze strany vyučujících věnována rozdílná pozornost, školní sešity žáků vyšších ročníků nejsou vyučujícími vždy kontrolovány.

Výuka byla realizována převážně tradiční frontální metodou. Ve většině hodin byly kromě učebnic a pracovních sešitů využívány další připravené materiály: kopírované texty, odborné publikace, naučné slovníky, ukázky z beletrie, videonahrávky, žáci přednášeli referáty a diskutovali o nich. I když celkově převažoval výklad vyučujících, v dílčích úsecích hodin byl kladen důraz na aktivní dialog se žáky, na určité problematické otázky, na pochopení vztahů a souvislostí. Jen velmi zřídka bylo prováděno shrnutí učiva v závěru hodiny, sebehodnocení žáků v závěru hodiny nebylo téměř vůbec realizováno.

Snaha aktivizovat žáky vstupními motivačními metodami nebyla v navštívených hodinách příliš patrná. Průběžná motivace spočívala v častých podnětech, kterými byli žáci udržováni v trvalé aktivitě. Další pozitivní posilování během výuky prováděli vyučující oceňováním žáků ústní pochvalou za dobrý výkon. Hodnocení výkonů examinovaných žáků bylo objektivní a spravedlivé, proto bylo žáky bez problémů akceptováno.

Komunikace žáků byla většinou na velmi dobré úrovni, všichni měli možnost vyjádřit svůj vlastní názor, což bylo patrné zejména v navštívených hodinách literatury. Rovněž komunikace vyučujících, pohotovost a péče o jazykovou kulturu byla ve všech sledovaných hodinách velmi dobrá. Vážnější kázeňské problémy v době inspekční návštěvy nebyly zaznamenány, u naprosté většiny žáků převládal kladný vztah k výuce.

Žáci se zapojují do řešení různých soutěží a olympiád ve sledovaných předmětech; k výraznějším úspěchům patří 2. místo v mezinárodní recitační soutěži Kresy v Polsku.

Souhrnně je úroveň výuky hodnocených předmětů ve většině sledovaných atributů hodnocena jako velmi dobrá.

Matematika

Časová dotace hodin matematiky odpovídá schváleným učebním plánům a úpravy, které vedou k posílení počtu vyučovacích hodin ve většině ročníků, jsou provedeny v rámci disponibilních hodin. Využitá je rovněž možnost dělení třídy v jedné hodině na skupiny. Porovnáním učebních osnov realizovaného učebního plánu s tematickými plány a se zápisy v třídních knihách inspekce zjistila, že nedochází k obsahové duplicitě a výuka předmětu je mezi jednotlivými ročníky kontinuální. Rovněž časový skluz, který by přesahoval dobu 2 týdnů, nebyl zjištěn. Učební osnovy jsou plněny. Žáci využívají nabídky volitelného předmětu seminář a cvičení z matematiky (3 skupiny) a deskriptivní geometrie (2 skupiny).

Sledovaný předmět vyučuje ve škole osm odborně a pedagogicky způsobilých učitelů. Výuka

probíhá v kmenových třídách, které jsou vybaveny klasickým školním nábytkem. Prostředí většiny kmenových tříd bylo podnětné, zejména po stránce estetické. Žáci mají k dispozici platné učebnice a sbírky úloh (převládá nakladatelství SPN a Prometheus). Vybavení kabinetu matematiky učebními pomůckami je na standardní úrovni. K dispozici jsou kalkulačky a didaktická technika.

Ve většině hodin žáci procvičovali učební látku, která byla již probrána. Hodiny měly většinou konzervativní strukturu a řídily se jasnými a srozumitelnými organizačními pravidly. Učitelé před vyučováním stanovili, čeho měli žáci dosáhnout, a tomuto cíli podřídili výběr, sled a množství informací. Při práci žáci navazovali na již známé poznatky, které procvičováním dále prohlubovali a rozšiřovali. Použité vyučovací metody a formy práce byly rozdílné, převládaly rutinní. Při výuce byly účelně užito kalkulátorů; učebnice sloužily spíše jako sbírky úloh. Ve většině hodin bylo individuální pracovní tempo žáků určováno rychlostí, kterou pracoval žák u tabule, byl však i dostatečný prostor pro samostatnou práci nabídkou dodatečných příkladů. Individuálně dle potřeby vyučující usměrňovali žáky v jejich činnosti. V žádné ze sledovaných hodin se neobjevily odborné nedostatky.

Učitelé motivovali žáky seznámením s cíli vyučovacích jednotek a kladením častých otázek, které se týkaly procvičovaného učiva. Značným pozitivním přínosem byla diskuse nad řešením, práce s chybou; absentovala aplikace učiva na praxi. Hodnocení dosahovaných výsledků bylo převážně pozitivní, zkoušení žáků bylo zaznamenáno v jedné hodině - klasifikace byla řádně zdůvodněna, byla objektivní a spravedlivá. V jedné třídě psali žáci písemnou práci, její zadání bylo v souladu s doposud probraným učivem. Při řešení přiměřeně obtížných příkladů učitelé žákům stále pomáhali a vedli je k pochopení vztahů a souvislostí mezi prováděnými matematickými operacemi. Některým hodinám chybělo závěrečné hodnocení. Učitelé průběžně kontrolují úroveň znalostí žáků formou písemného i ústního zkoušení a pro klasifikaci mají dostatek podkladů. Podklady pro hodnocení získávají i realizací stanovených písemných čtvrtletních prací.

Vyučování probíhalo na základě akceptovaných pravidel, které byly respektovány učiteli i žáky. Komunikace byla založena na vzájemné důvěře. Žáci mohli o problémech diskutovat a mít na ně různé názory. Učitelé často reagovali na výpovědi žáků, které upřesňovali a dále rozvíjeli. Verbální a neverbální komunikace učitelů byla na dobré úrovni. Podle pozorování v hospitovaných hodinách měla většina žáků k předmětu pozitivní vztah.

Na základě klasifikačních přehledů jednotlivých tříd, výsledků čtvrtletních písemných prací, srovnávacích testů, výsledků soutěží a pozorování práce a odpovědí žáků v hospitovaných hodinách hodnotí inspekce výsledky výuky jako velmi dobré. Žáci školy se každoročně účastní matematických soutěží (Matematická olympiáda, Matematický klokan). Ve školním roce 2000/2001 nebyl zaznamenán výrazný úspěch na krajské úrovni.

Inspekce souhrnně hodnotí kvalitu vzdělávání ve sledované výuce matematiky jako vynikající.

Hodnocení kvality vzdělávání

Kvalita vzdělávání ve sledované výuce českého jazyka a literatury, polského jazyka a literatury a matematiky je z hlediska plánování a personálních podmínek hodnocena jako vynikající, v oblasti forem a metod práce jako průměrná a ve všech ostatních sledovaných oblastech jako velmi dobrá. Kvalita vzdělávání je souhrnně hodnocena jako velmi dobrá.

HODNOCENÍ PODMÍNEK VZDĚLÁVÁNÍ

Plánování

Ředitelka školy má stanoveny dlouhodobé koncepční záměry v Koncepti rozvoje školy, na jehož základě byl písemně zpracován Plán práce na školní rok 2000/2001. Z jeho analýzy je zřejmé, že hlavní důraz je kladen zejména na udržení vysoké úrovně výchovně vzdělávací práce. Roční plán je průběžně rozpracováván do měsíčních plánů, které jsou s dostatečným časovým předstihem vyvěšovány na informační tabuli ve sborovně školy.

Škola realizuje výuku dle učebního plánu pro Gymnázium s PJV, jenž byl schválen MŠMT ČR dne 15. července 1999 pod čj. 25 280/99-22.

Předložený rozvrh hodin plně respektuje minimální hodinové dotace předmětů i celkové týdenní počty hodin stanovené ve schválených učebních dokumentech. Vyučované studijní obory jsou v souladu s aktuálním rozhodnutím o zařazení školy do sítě škol.

V rámci individuální volby vzdělávacích aktivit škola nabízí v letošním školním roce osm nepovinných předmětů, dostatečná je i nabídka volitelných předmětů (jedenáct ve 3. ročníku a čtrnáct ve 4. ročníku).

Škola realizuje vzdělávací program Evropské unie Socrates.

Kvalita, rozsah a účelnost plánování vzhledem k velikosti a podmínkám školy jsou hodnoceny jako velmi dobré.

Organizování

Vedení školy je tvořeno ředitelkou a jejími dvěma zástupci. Ředitelka je ve funkci od roku 2001 (jmenována byla Radou Moravskoslezského kraje s účinností od 1. listopadu 2001). Kompetence vedoucích pracovníků jsou prokazatelně písemně vymezeny. Organizační struktura umožňuje účinné řízení školy.

V rámci svých kompetencí stanovených ředitelkou školy se na řízení podílí i 8 předsedů předmětových komisí. Z jednání těchto metodických orgánů, která se konají dle potřeby, jsou standardním způsobem vedeny zápisy.

Řád školy je zpracován, jeho platné znění je žákům k dispozici, jeden výtisk je vyvěšen ve sborovně školy. Třídní knihy jednotlivých tříd obsahují zápis o seznámení všech žáků se školním řádem, bezpečnostními a dalšími předpisy na začátku školního roku.

Pedagogické rady se konají čtyřikrát ročně, operativní pracovní porady jsou organizovány aktuálně dle potřeby, zpravidla jednou týdně. Předložené zápisy z pedagogických rad jsou vedeny běžným způsobem.

Škola organizuje dvakrát ročně třídní schůzky pro všechny třídy školy. Spolupráce rodičů se školou je dle předložených podkladů na dobré úrovni, činnost vyvíjí Matice školská - Macierz Szkolna (sdružení rodičů, které je řádně registrováno jako občanské sdružení). Členové sdružení organizují např. školní ples. Pracovníci školy mají zajištěn přístup ke všem potřebným informacím, důvěrné informace o žácích i o zaměstnancích školy jsou řádně zabezpečeny před zneužitím.

Na veřejnosti se škola dále prezentuje prostřednictvím vlastních webových stránek, pořádáním dnů otevřených dveří, tiskových konferencí a výstav výtvarného umění a vystoupeními školního pěveckého a divadelního sboru na společenských akcích.

Výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 2000/2001 obsahuje údaje stanovené příslušnou právní normou. Tato zpráva slouží škole jako zdroj sebehodnocení. Byla prokazatelně

projednána s pracovníky školy, zaslána školskému úřadu a zřizovateli. Poskytuje dostatek informací o škole.

Funkčnost a kvalita organizačního uspořádání školy a informační systémy školy jsou hodnoceny jako velmi dobré.

Vedení a motivování pracovníků

Vedení školy se snaží používat účelně nástroje operativního řízení. V řízení je uplatňován demokratický styl.

Pro pozitivní vývoj je dle podmínek školy optimálně využíváno odborné i pedagogické způsobilosti jednotlivých učitelů (podrobněji - viz kapitola Hodnocení průběhu a výsledků vzdělávání). Ve škole vyučuje 44 pedagogických pracovníků, z toho 12 učitelů mladších 35 let, dva pedagogové jsou v důchodovém věku. Rozbor struktury učitelského sboru podle pohlaví vykazuje dvaatřicetiprocentní zastoupení mužů (14 učitelů).

V letošním školním roce jsou ve škole dva začínající učitelé. Dalšímu vzdělávání pracovníků je ze strany vedení školy věnována přiměřená pozornost. V rámci finančních možností jsou učitelé vysíláni na různé vzdělávací akce, kurzy a školení. Dva vyučující jsou metodiky pro školy s polským jazykem vyučovacím (hudební výchova a český jazyk).

Vedení školy má vytvořen v rámci daných finančních možností systém stimulování pracovníků; jsou stanovena kritéria pro přiznání osobních příplatků. Rovněž kritéria pro udělení mimořádných odměn jsou stanovena a udělení každé mimořádné odměny je zdůvodňováno. Nenárokové složky platu jsou diferencovány.

Pravidelné hodnocení pracovníků probíhá minimálně jednou ročně, písemné záznamy o provedených hodnoceních nejsou však vedeny. S průběžným hodnocením své práce jsou vyučující hospitujícími členy vedení školy seznamováni také při pohospitačních rozhovorech.

Systém, rozsah a efektivnost vedení a motivování pracovníků jsou hodnoceny jako velmi dobré.

Kontrolní mechanismy

Kontrolní činnost není realizována dle samostatného plánu řídicí a kontrolní činnosti (zpracován je pouze plán hospitační činnosti), podklady k hodnocení a kontrole pracovníků získává vedení školy jednak namátkově prováděnými kontrolami písemných prací žáků, jednak přímou hospitační činností ve vyučovacích hodinách, dále rovněž pravidelnými kontrolami třídních knih, třídních výkazů a další pedagogické dokumentace. Mezi priority v oblasti kontrolní práce vedoucích pracovníků školy patří dle předložených podkladů mimo jiné pravidelné sledování vyučovacích výsledků žáků.

V letošním školním roce bylo dle údajů v třídních knihách vedením školy hospitováno celkem 11 vyučovacích hodin. Tento počet hospitací je v rozporu se záměry stanovenými ředitelkou školy v plánu hospitací. Záznamy o hospitacích jsou vedeny.

Ke kontrole vyučovacích výsledků žáků používá škola mimo jiné testy v rámci akce „Maturita po internetu“.

Systém, rozsah a účinnost kontrolních mechanismů jsou hodnoceny jako průměrné.

Hodnocení podmínek vzdělávání

Na základě výše uvedených dílčích hodnocení jsou podmínky vzdělávání celkově hodnoceny jako velmi dobré.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

- Rozhodnutí MŠMT ČR č. j. 26 412/2000-21 ze dne 31. srpna 2000, kterým se mění zařazení do sítě škol, předškolních a školských zařízení s účinností od 1. září 2000;
- Zřizovací listina příspěvkové organizace Gymnázium s polským jazykem vyučovacím - Gimnazjum z Polskim Językiem Nauczania, Český Těšín, Havlíčkova 13 č. j. ZL/085/2001 ze dne 27. září 2001 a Dodatek č. 1 č. j. D1/ZL/085/2001 ze dne 20. prosince 2001;
- Jmenovací dekret ředitelky Gymnázia s PJV ze dne 16. října 2001;
- Výkaz o gymnáziu - střední odborné škole - konzervatoři škol (MŠMT) V7-01 ze dne 3. října 2001 a příloha Škol (MŠMT) V7d-01 ze dne 3. října 2001;
- Koncepce rozvoje školy;
- Plán práce na školní rok 2001/2002 s přílohami, měsíční plány práce;
- Organizační řád ze dne 3. září 2001 s přílohami č. 1 a 2;
- Školní řád pro žáky gymnázia;
- Personální dokumentace zaměstnanců školy;
- Výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 2000/2001 a zpráva o činnosti školy za období září - prosinec 2001;
- Rozvrhy hodin, třídní knihy, třídní výkazy;
- Písemné práce žáků;
- Podkladová inspekční dokumentace (tabulky);
- Dotazník pro ředitele před inspekcí a hospitační záznamy.

ZÁVĚR

Celkově jsou na základě výše uvedených skutečností průběh vzdělávání a podmínky vzdělávání v Gymnáziu s polským jazykem vyučovacím - Gimnazjum z Polskim Językiem Nauczania, Český Těšín, Havlíčkova 13 shodně hodnoceny jako velmi dobré.

Ve dnech 20. - 24. října 1997 proběhla inspekce, její předmětem bylo komplexní posouzení činnosti školy. Ve svých závěrech konstatovala řadu pozitiv a doporučení k další činnosti školy. Zjištění obsažená v pozitivěch se ztotožňují se stávajícími skutečnostmi zjištěnými během inspekce. Doporučení inspekce dle závěrů z roku 1997 jsou realizována.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Školní inspektoři:	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Mgr. Kazimír Worek
Člen týmu	PaedDr. Miroslav Bialoň

V Karviné dne 27. května 2002

Datum a podpis ředitelky školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 27. květen 2002

Razítko

Ředitelka školy nebo jiná osoba oprávněná jednat za školu

Kristina Hermanová, ředitelka školy
podpis

Předmětem inspekce bylo dílčí zhodnocení činnosti školy dle § 18 odst. 3, 4 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů. Dle § 19 odst. 7 téhož zákona může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Hodnotící stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	Zcela mimořádný, příkladný
Velmi dobrý	Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň
Průměrný	Negativa a pozitiva téměř v rovnováze, průměrná úroveň
Pouze vyhovující	Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa
Nevyhovující	Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.

Plní, je v souladu	Dodržuje, čerpá účelně, efektivně
Neplní, není v souladu	Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Příslušný orgán státní správy: KÚ Moravskoslezského kraje, 28.října 117, 702 18 Ostrava 2	2002-06-19	143 140/02-11138
Zřizovatel: Moravskoslezský kraj	2002-06-19	143 141/02-11138
Rada školy: není zřízena	---	---

Připomínky ředitelky školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
		Připomínky nebyly podány.